

Minister van Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit

drs. C. Schouten

Postbus 20401

2500 EK DEN HAAG

Datum: *15 april 2021*

Betreft: *Aanbieding jaarverslag 2020 van het Programma naar een Rijke Waddenzee en het jaarverslag 2020 van de transitie van de mosselvisserij in de Waddenzee*

Geachte mevrouw Schouten,

Met enthousiasme bieden wij u hierbij het Jaarverslag 2020 aan van het Programma naar een Rijke Waddenzee (PRW). Dit digitale jaarverslag is te vinden op:

<https://2020.rijkewaddenzee.nl>.

PRW is een netwerkorganisatie van overheden, natuurorganisaties en gebruikers van de Waddenzee. Gezamenlijk hebben zij de ambitie om de Waddenzee als natuurgebied sterker en veerkrachtiger te maken, én te werken aan transities naar duurzaam economisch medegebruik. PRW wordt ingezet om een bijdrage te leveren aan de hand van acht opgedragen thema's en daarbij, waar nodig, te schuren op inhoud en proces om het wenkend perspectief voor mens en natuur dichterbij te brengen. En omdat het Waddengebied een dynamisch gebied is, is ook in de derde periode een deel van het werk, en daarmee van het budget, beschikbaar als "vrije ruimte", die gevraagd en ongevraagd kan worden ingezet.

Ook voor deze derde periode heeft u, als hoofdverantwoordelijke voor dit programma, zich verbonden aan het programma samen met de minister van Infrastructuur en Waterstaat, de drie verantwoordelijk Gedeputeerden van de Waddenprovincies, de Hoofdingenieur-Directeur van Rijkswaterstaat Noord-Nederland, de directeur van Staatsbosbeheer en de directeuren van de Coalitie Wadden Natuurlijk (samenwerkende natuurorganisaties). De organisaties tezamen hebben zich bereid verklaard medeverantwoordelijkheid te willen dragen voor de sturing en financiering van het programma. Bij aanvang van de derde programmaplan-periode in 2019 zijn er financiële afspraken gemaakt voor de jaren 2019 en 2020. In 2020 zijn er financieringsafspraken voor de jaren 2021 en 2022 gemaakt. Als gevolg hiervan zijn enkele onderdelen van het programma herbelegd bij de Waddenprovincies en Rijkswaterstaat om zodoende de begroting sluitend te krijgen. Deze onderdelen maken nog wel steeds deel uit van het Programmaplan maar worden door de Waddenprovincies en Rijkswaterstaat uitgevoerd.

In 2020 heeft PRW, samen met tal van andere partijen, weer mooie resultaten kunnen bereiken. Anders dan andere jaren was de manier waarop we deze samenwerking vorm

gaven; dankzij wendbaarheid en creativiteit van vele partijen is het gelukt om gezamenlijk de nodige stappen vooruit te zetten, ondanks Covid-19.

Zo werkten we met veel partijen in het Waddengebied aan klimaatadaptatie. Met integrale oplossingen voor de toekomst. Daarin hebben we als PRW een belangrijke verbindende en uitdagende rol. En om meer zicht te krijgen op de effecten van klimaatverandering voor de (trilaterale) Waddenzee hebben we onderzoeken laten uitvoeren. Zo bleek uit onderzoek in opdracht van PRW dat klimaatverandering nu al grote bedreigingen voor de trekvogels met zich meebrengt. En uit de eerste resultaten van de integrale telling in januari 2020 valt een sterk klimaateffect op. Mogelijk kunnen deze negatieve effecten door een goed beheer van de Waddenzee deels worden beperkt. Daarom zijn we gestart met het werken aan een early-warning systeem: we willen samen met beleidsmakers en beheerders een klimaatdashboard voor vogels ontwikkelen.

Er lijkt sprake van een beleidstekort als het gaat om onderwaternatuur, waardoor ook een breed gedeelde basis ontbreekt voor concrete maatregelen ter bescherming of herstel van onderwaternatuur. Daarom is er in 2020 met wetenschappers, beleidsmakers, beheerders en gebruikers gewerkt aan het concretiseren van het streefbeeld voor onderwaternatuur, dat als basis kan dienen voor beheer en uit te werken maatregelen. Het advies wordt in 2021 opgeleverd.

De trilaterale samenwerking rond Swimway heeft een structureel karakter gekregen, met een eigen trilaterale expert groep. Wat betreft trilaterale afspraken voor onderwaternatuur als geheel is een eerste stap genomen.

PRW voert ook het secretariaat van de vier lopende visserijconvenanten en -akkoorden om te komen tot verduurzaming van de visserij op de Waddenzee. In 2020 is er een Brussels akkoord gekomen op de tenderregeling garnalenvisserij. Met helderheid over welke gebieden het best beschermd moeten worden bij een succesvolle uitvoering van de tenderregeling garnalenvisserij. PRW ondersteunde ook de oesterrapers bij het ontwikkelen van hun allereerste gezamenlijke raapplan. Dit gezamenlijke raapplan vormt sinds 1 juli 2020 de onderlegger van de nieuw verleende WnB-vergunning.

Voor de voortgang van de mosseltransitie verwijs ik u graag naar het aparte jaarverslag Mosseltransitie Waddenzee 2020. Dit jaarverslag is te vinden op <https://rijkwaddenzee.nl/wp-content/uploads/2021/04/Jaarverslag-mosseltransitie-Waddenzee-2020.pdf> Met daarin uiteraard aandacht voor het gesloten akkoord over de afbouw van de bodemmosselzaadvisserij. Het zoeken naar mogelijkheden voor kweek buiten de Waddenzee lag daarbij gevoelig, maar is inmiddels bespreekbaar. PRW heeft voor dat specifieke traject een analyse uitgevoerd en een advies opgesteld. De betrokken partijen hebben aangegeven hiervoor een pilot te willen oppakken als onderdeel van de set nieuwe afspraken van het Mosselconvenant.

Naast de werkzaamheden aan de convenanten heeft PRW in 2020 verder gewerkt aan het visietraject visserij, met als centrale vraag hoe "het wenkend perspectief Waddengebied 2050" vorm gegeven kan worden met een visserij die natuur inclusief vist conform de draagkracht van de Waddenzee. Begin 2020 organiseerde PRW een creatieve 24-uurs WadLab-sessie met frisdenkende en koplopers uit de voedselketen. Met als thema "Van het Wad op het bord; een toekomstbestendige oogst van voedsel uit en rond de Waddenzee". Met het WadLab is een handelingsperspectief voor een toekomstbestendige

oogst van voedsel in en om de Waddenzee verkent waaraan verder wordt gewerkt middels een aantal pilots en is een nieuw netwerk binnen de voedselketen gecreëerd.

Ook 2021 belooft een enerverend jaar te worden. Nu we op de helft van de derde programmaperiode zitten, wordt er nadrukkelijk aandacht besteedt aan de overdracht naar en borging van de resultaten door de opdrachtgevers. Het betreft beleid, beheer en ontwikkelopgaven, zowel groot als klein. De opdrachtgevers willen de overdracht actief vormgeven. Ook vindt in 2021 de start plaats van de gesprekken over het beleggen en invullen van rollen en opdrachten voor het werken aan een Rijke Waddenzee na 2022. In die dynamiek blijft het programma haar rol vervullen en meewerken aan de verrijking van het Waddengebied. Samen op weg naar een veerkrachtig en duurzaam Waddengebied!

Namens het Opdrachtgeversoverleg PRW¹,

Hoogachtend,

W. (Ineke) van Gent

Voorzitter

drs. ing. H.J. (Hendrikus) Venema

Secretaris

Een afschrift van deze brief gaat naar het Opdrachtgeverscollectief:

- Minister van Infrastructuur en Waterstaat
- Minister van Economische Zaken en Klimaat
- Gedeputeerde Staten van Noord-Holland
- Gedeputeerde Staten van Fryslân
- Gedeputeerde Staten van Groningen
- Directeur Staatsbosbeheer
- Directeur Vogelbescherming Nederland
- Directeur Natuurmonumenten
- Directeur Waddenvereniging
- Directeur Stichting Wad
- Directeur Landschap Noord-Holland
- Directeur It Fryske Gea
- Directeur Groninger Landschap

Bijlagen:

- 1) Jaarverslag PRW 2020
- 2) Jaarverslag Mosseltransitie 2020 (onderdeel van PRW)

---

¹ Omdat de opdrachtgevers van PRW niet als collectief aan een van de drie nieuwe tafels (beleidsoverleg, beheerautoriteit en omgevingsraad) vertegenwoordigd zijn, blijft het collectief van opdrachtgevers als een Raad van Toezicht voor PRW fungeren.